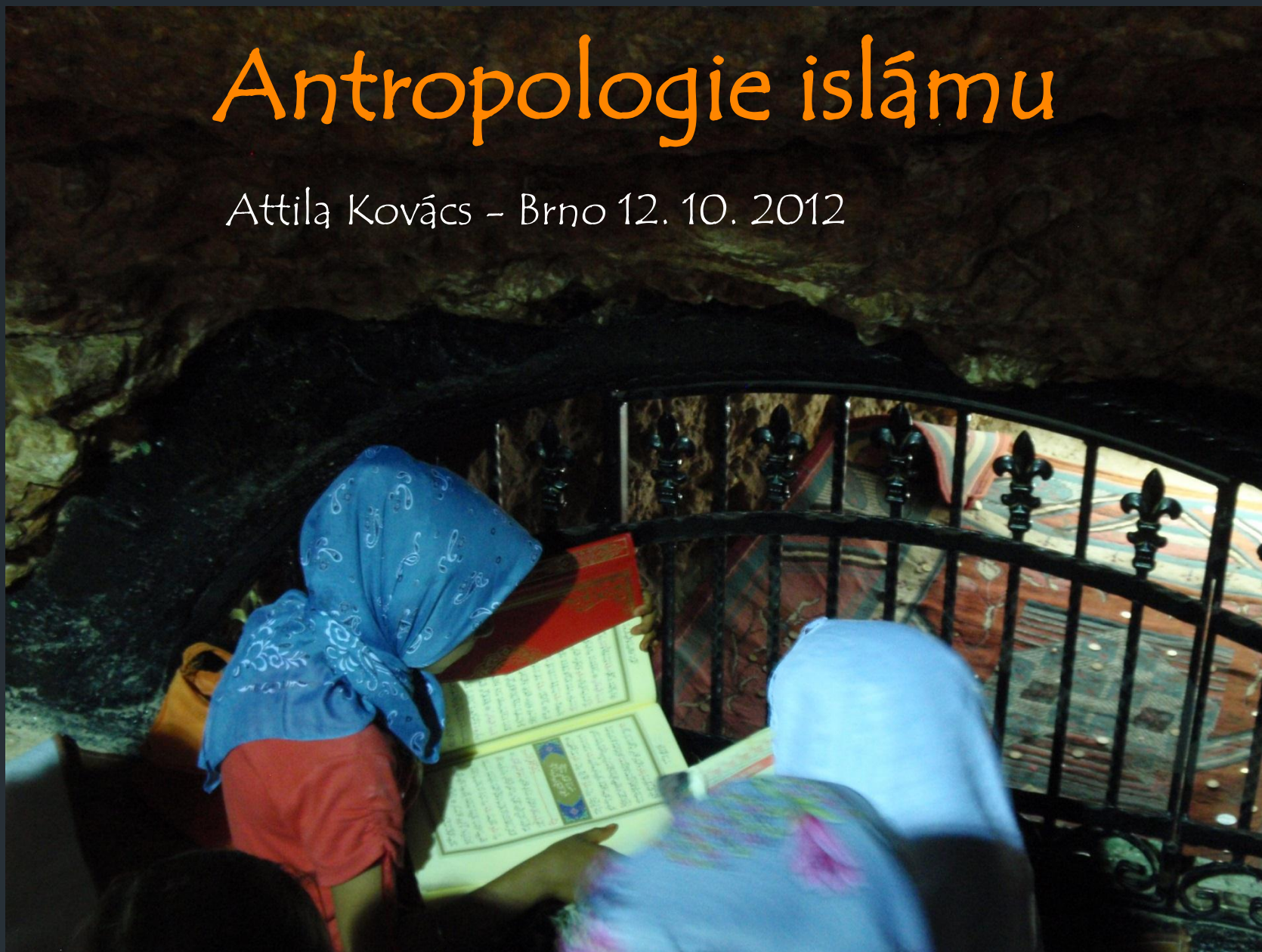

Antropologie islāmu

Attila Kovács – Brno 12. 10. 2012

Západní zájem o islám

- Západ a islám – začátky a genealogie „kontroverzních“ vztahů

I. – Islám v poli ideologií

- 1.) Islám jako „falešné náboženství“ a hereze
- 2.) Islám jako obraz nepřítele
- 3.) Islám jako subjekt kolonializmu
- 4.) Islám jako subjekt fascinace
- 5.) Islám jako nový „obraz nepřítele“

II. – Islám v poli vědeckého zájmu

- 1.) Teologie
- 2.) Filologie
- 3.) Orientalistika
- 4.) Islamologie
- 5.) Antropologie islámu

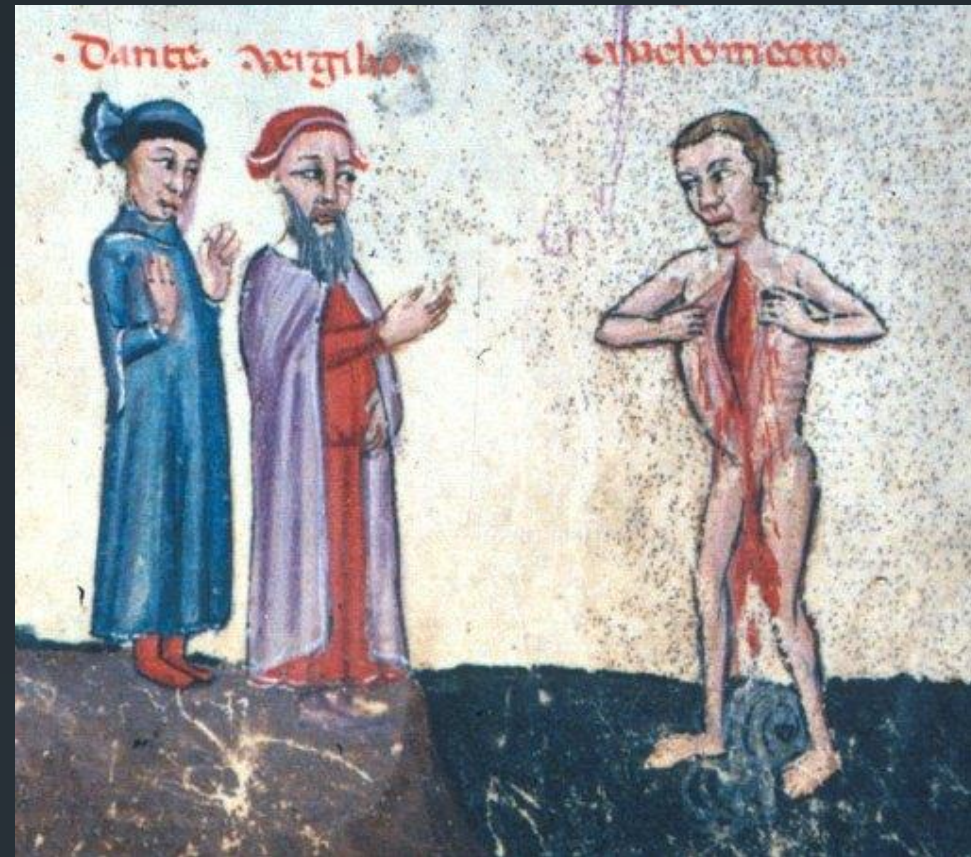

Islām jako „falešné nāboženství“ a hereze

- „Mahomet“ jako falešný prorok, „Antikrist“ a impostor

Fig. 11. Caricature de Mahomet, en marge d'une traduction latine du Coran. Manuscrit de la Bibliothèque de l'Arsenal, 1162.

- Dante: *Božská komedie*
Inferno XXVIII, 19-42
- Václav Buřovec z Buřovca:
Antiākorān

Islám jako obraz nepřítele

- My a „ti druzí“
- „Křesťanský svět a „barbaři“
- Historická zkušenost“
a imaginace
Křížové výpravy a Jeruzalém
Osmanská říše a Evropa
- Kontakty (cestovatelé
a obchod) a komunikace
(Sicílie, al-Andalus, Židé
a „cizinci“, vzdělanost
a překlady textů)
- Mýtus konfrontace

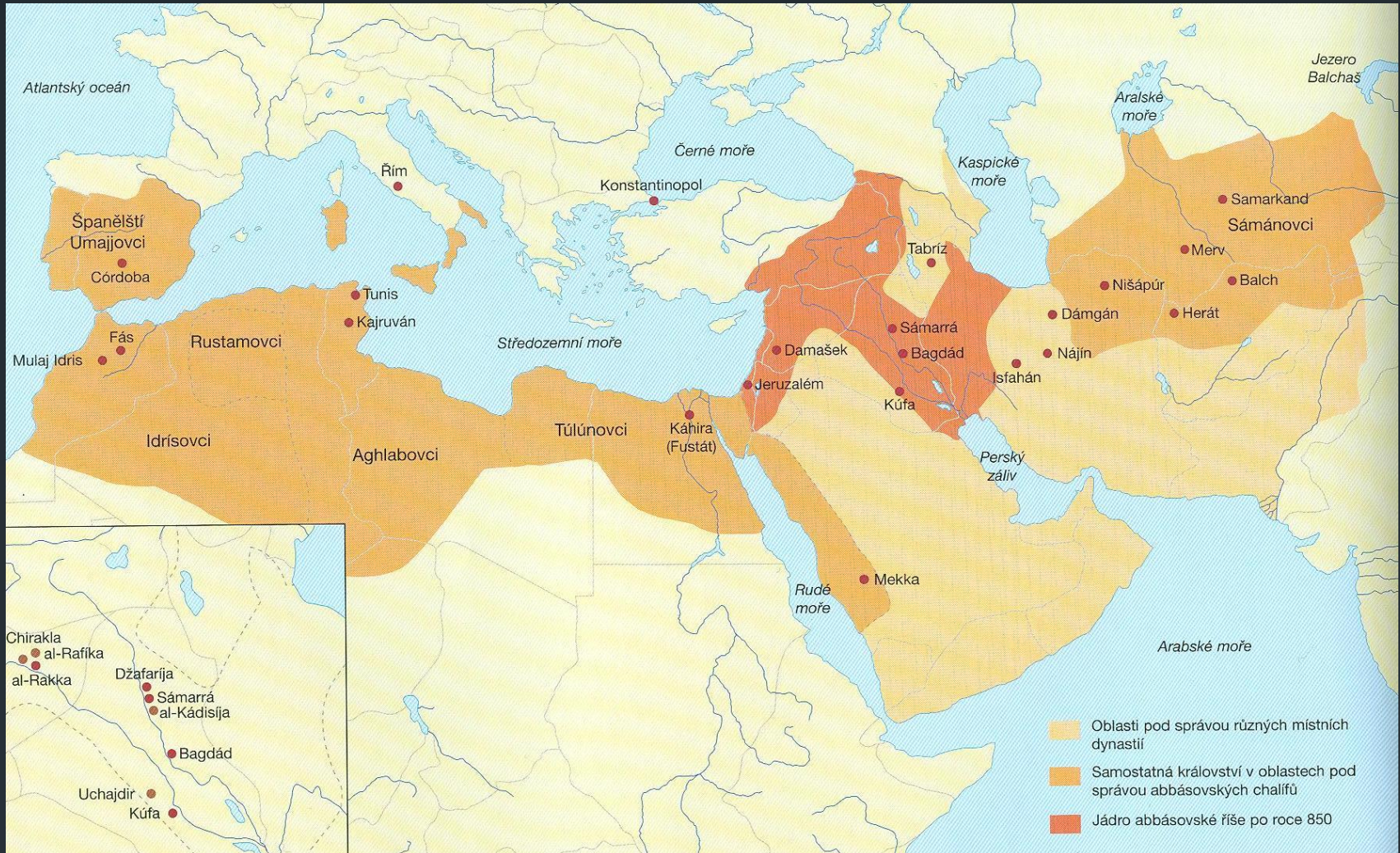
Islám jako obraz nepřitele

■ Umajjovský kalifát

Islám jako obraz nepřítele

■ Abbásovský kalifát

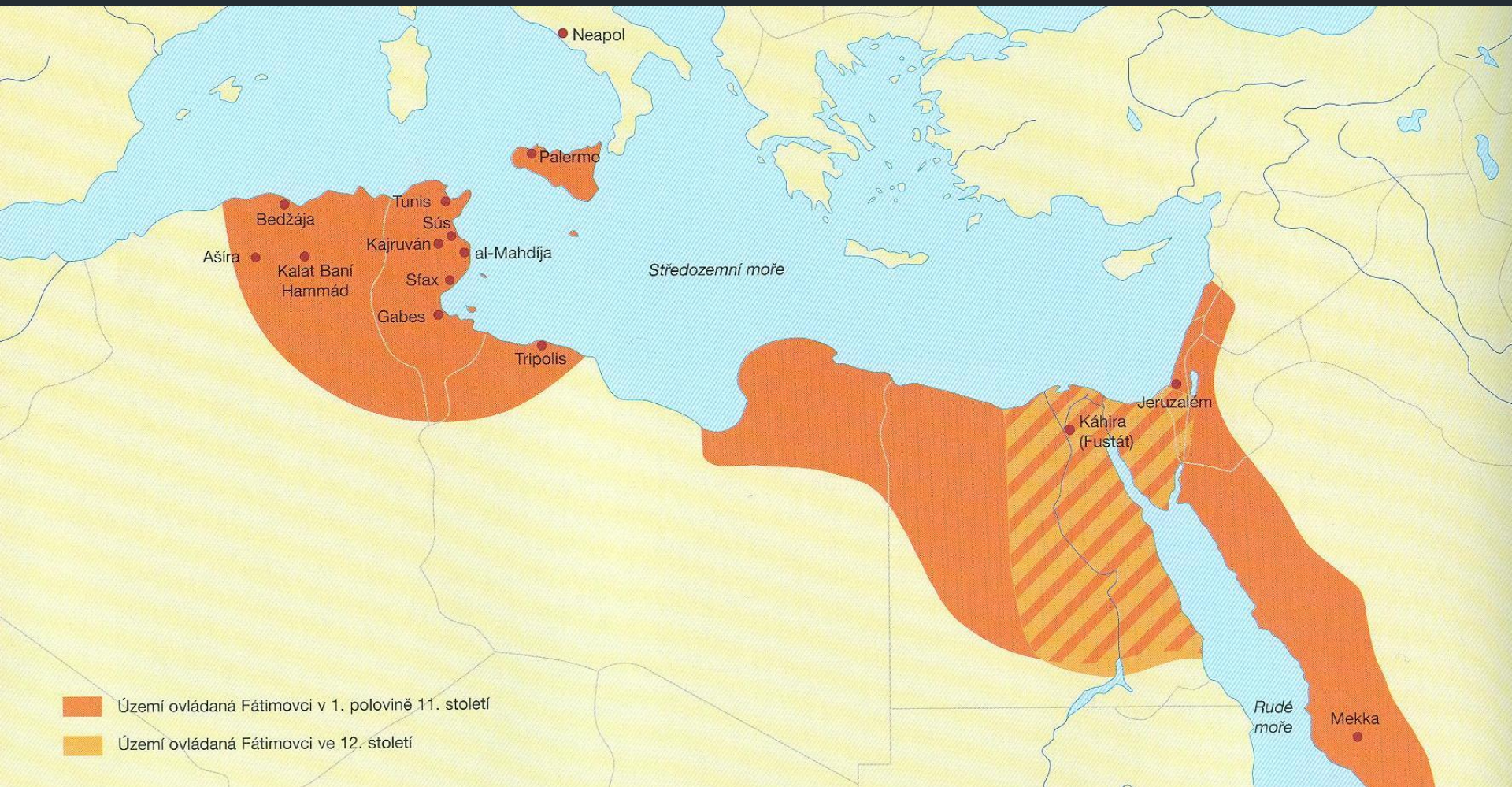
Islám jako obraz nepřítele

- Aglabovský sultanát

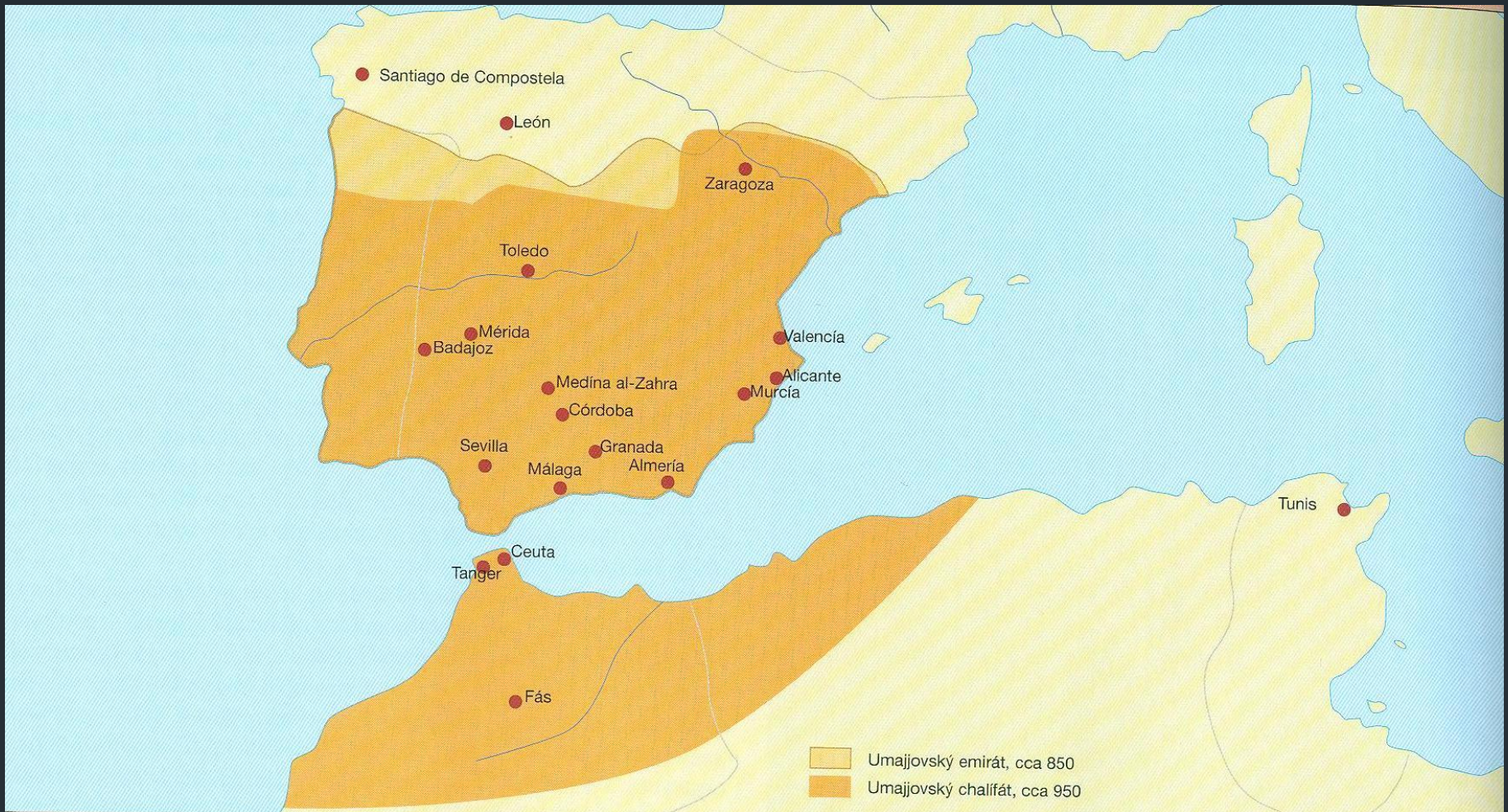
Islám jako obraz nepřítele

■ Fátimovský kalifát

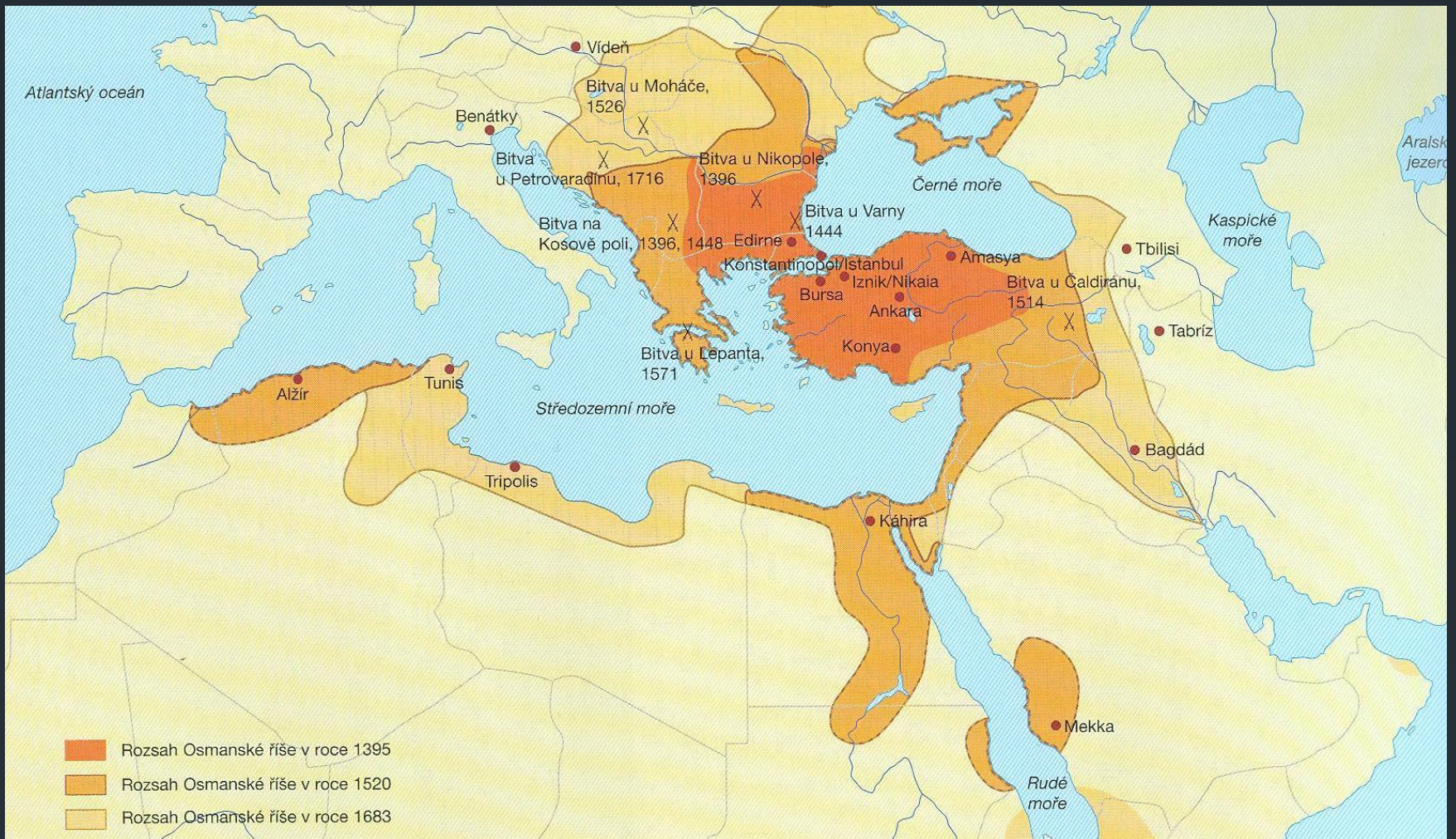
Islám jako obraz nepřítel

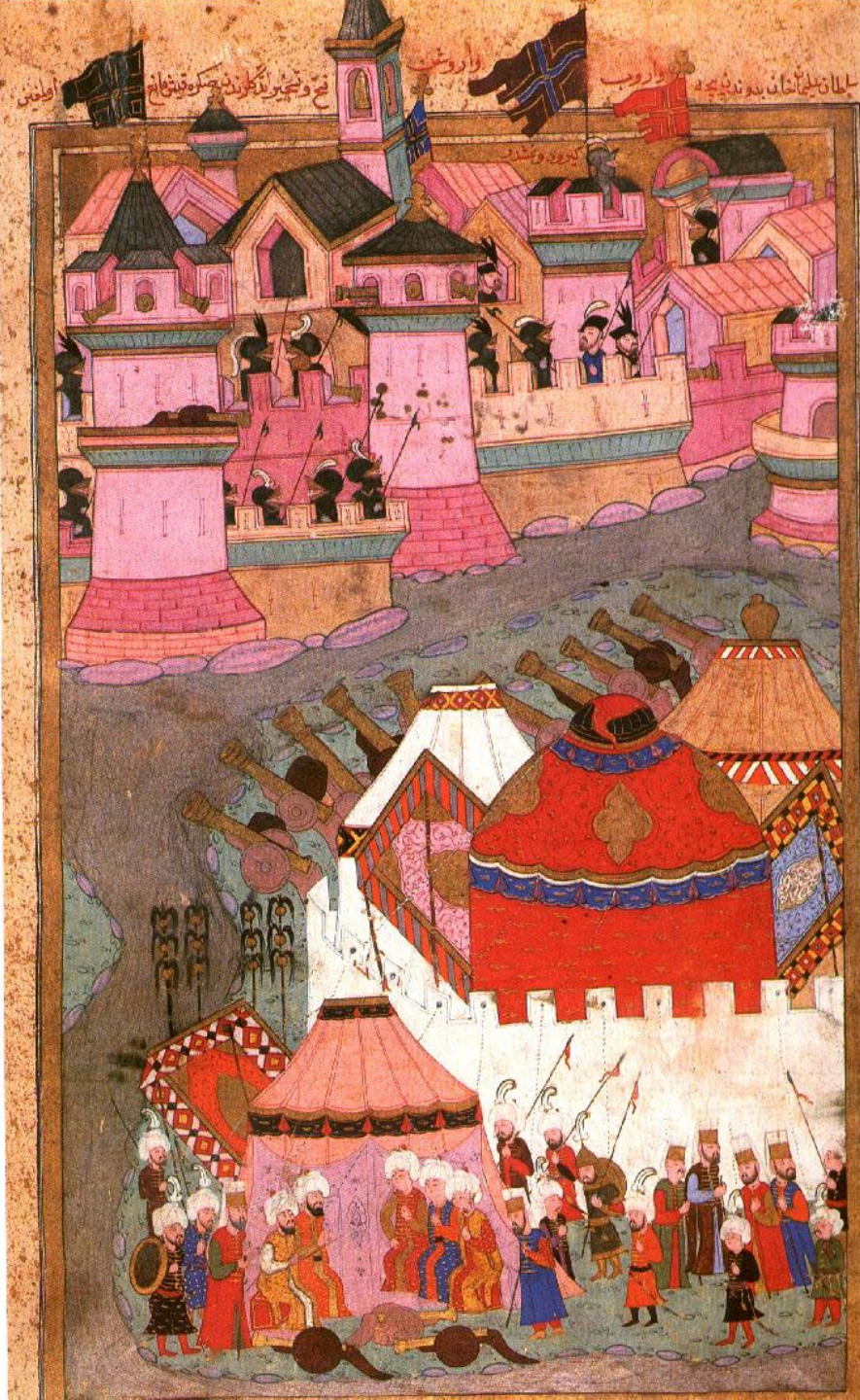
- *al-Andalus*

Islám jako obraz nepřítele

■ Osmanská říše

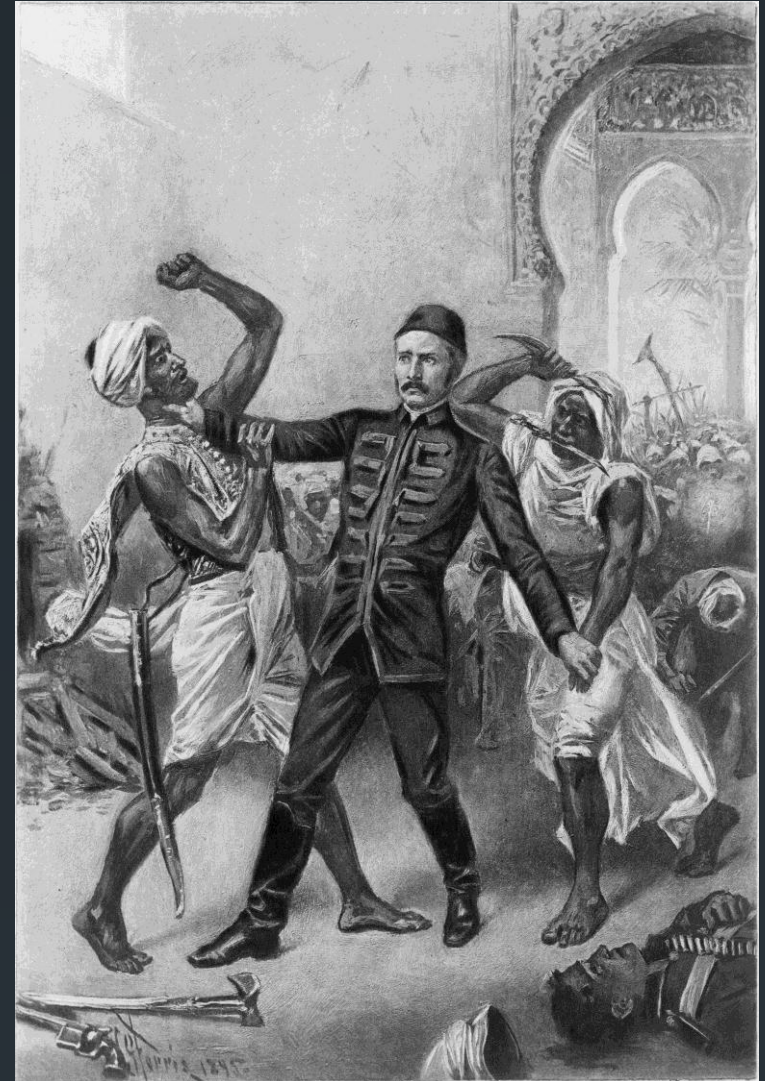
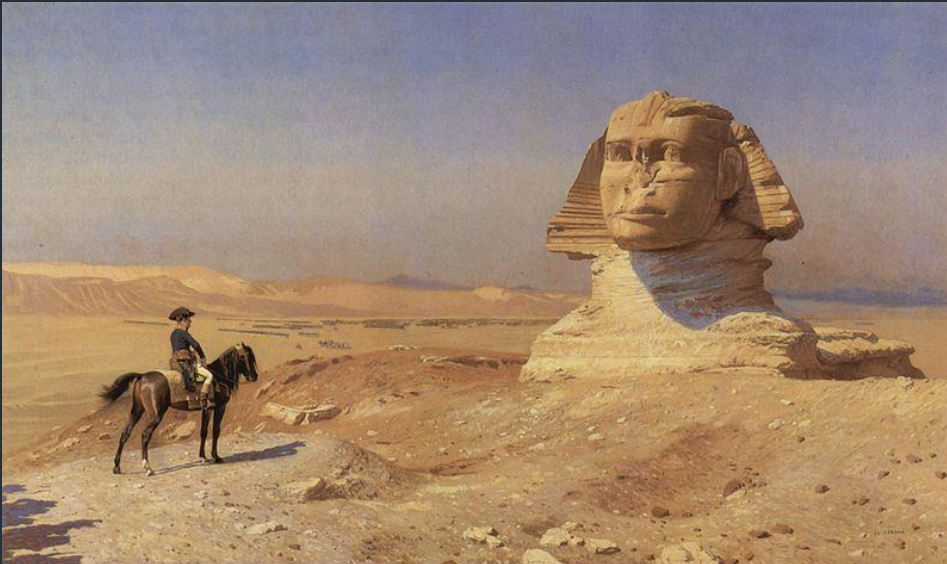

Islám jako subjekt kolonializmu

- Křižácké výpravy a *reconquista*
- Kolaps Osmanské říše v Evropě
- Napoleonova egyptská expedice – 1798
- Začátky koloniálních říší

Britové v Indii, Egypte a jinde
Francie v severní Africe
Nizozemci v Indonésii

Islām jako subjekt fascinace

- „Orient“ jako místo imaginace, a „říše pohádek“

Islām jako subjekt fascinace

- „Orient“ jako „reální“ místo inkulturace

Islām jako nový „obraz nepřítele“

- „Střet civilizací“ a 9/11
- Islámský fundamentalismus
- Válka proti terorizmu
- Islamofobie a děmonizace islámu

Muhammed

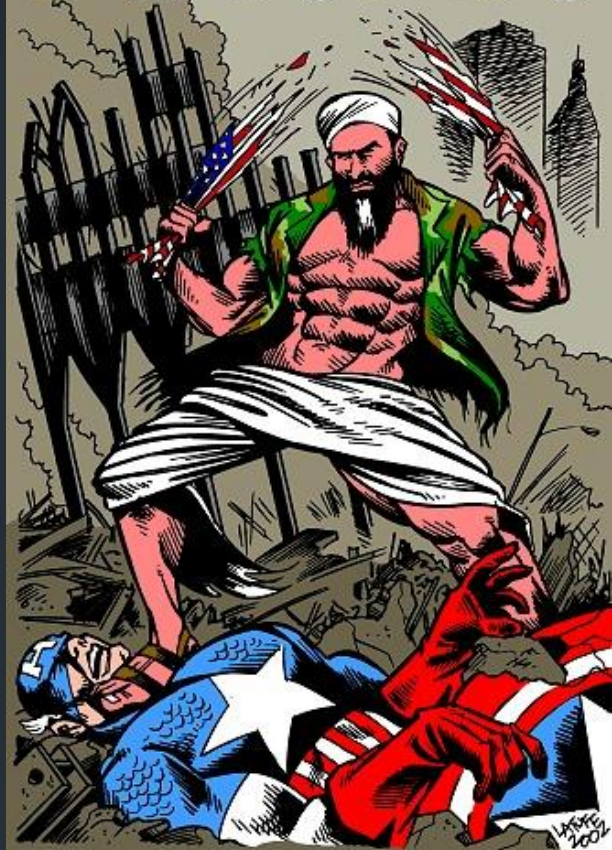
Jyllands Posten Denmark

Rasmus Sand Høyer

CIA comics group presents

THE MIGHTY OSAMA

Islām jako nový
„obraz nepřítele“

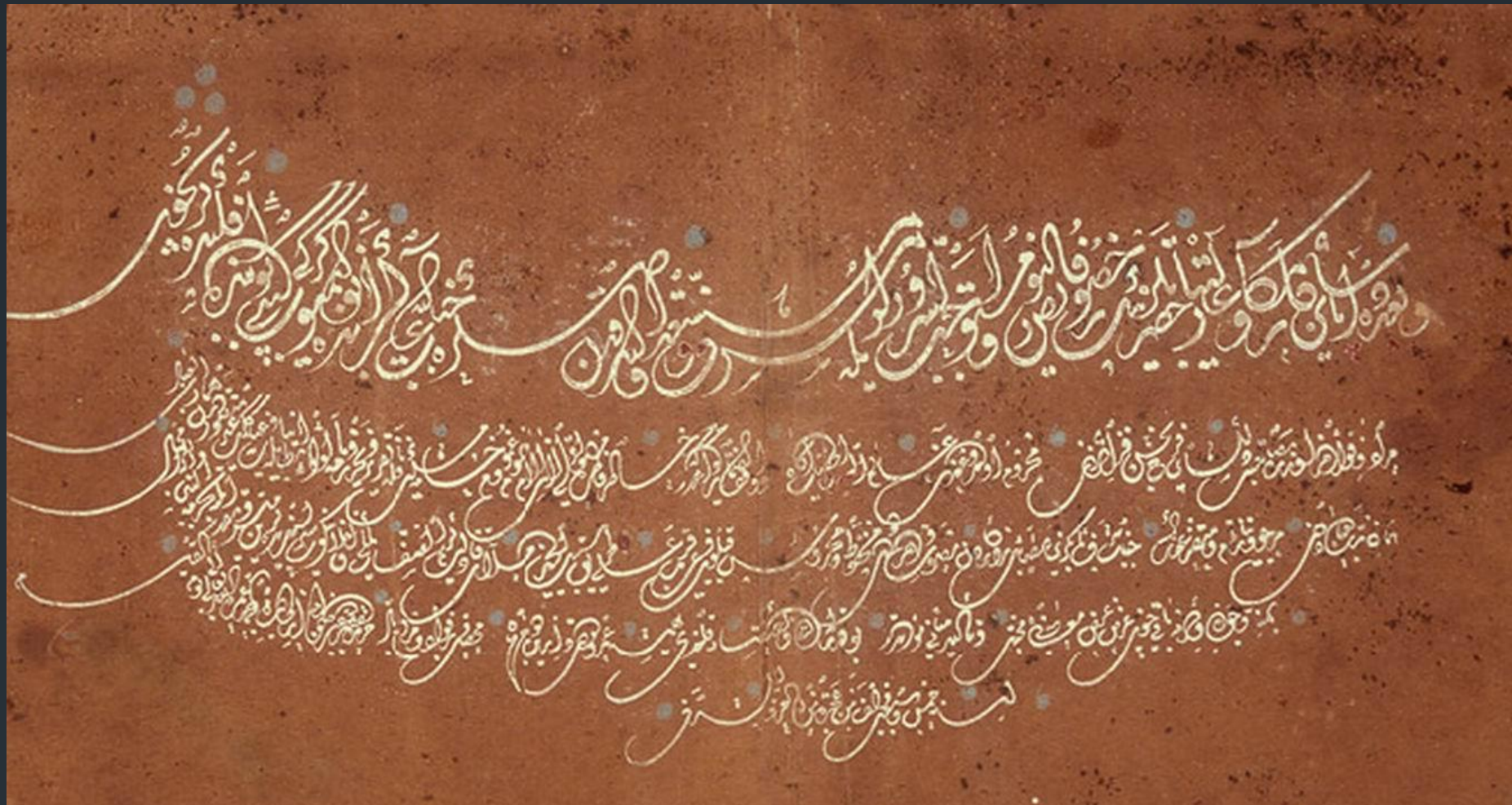
Islām a zāpadnī teologie a filozofie

- Islām jako mediātor antického vzdělání
- Scholastická filozofie a muslimští filozofové
- Ramon Llull (1232-1315)

Islām a filologie

- Studium Bible a semitsk filologie
- Arabistika a filologie jiných „islámských“ jazyků

Orientalistika

- Orientalistika jako „komplexní“ vědecká disciplína
- Studium historie, jazyků, kultury a náboženství

Od orientalistiky k islamologii

- Základní tendence:
 - studium textů „islám učenců“
 - Kabinetní charakter islamologie
 - Sunnitský islám jako „normativní filtr“
 - Zájem o „klasické období“
 - Idealizace a eurocentrismus
- Kritické nazírání na islámskou tradici
- „Aplikovaná islamologie“ a kolonialismus
- Muslimové a *muštarīqūn*

Islamologie jako moderní věda

Theodor Nöldeke (1836–1930)
německý filolog a „kabinetní vědec“

Das Leben Mohammeds (1863)

Beiträge zur Kenntnis der Poesie

der alten Araber (1864)

Die alttestamentliche Literatur (1868)

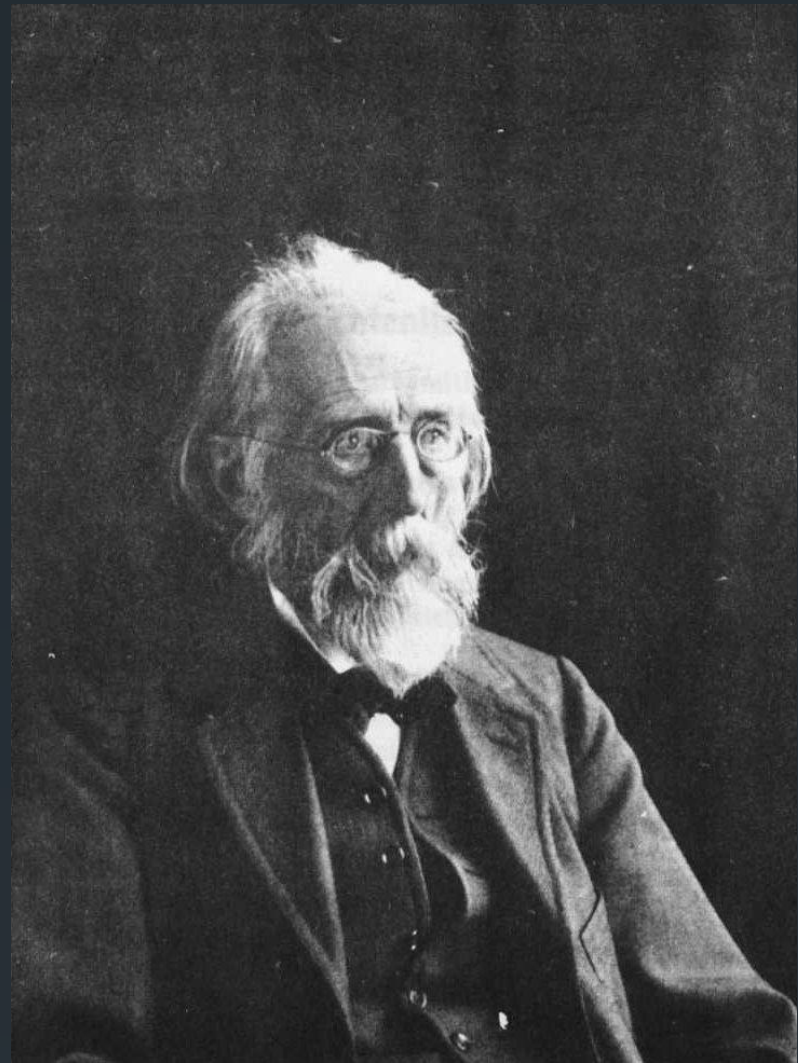
Untersuchungen zur Kritik des Alten

Testaments (1869)

Geschichte der Perser und Araber zur

Zeit der Sasaniden (1879)

Zur Grammatik des klassischen Arabisch (1896)

Islamologie jako moderní věda

Christiaan Snouck Hurgronje
(1857–1936)

Nizozemský orientalista
a koloniální úředník

sloužil jako poradce mezi
l. 1871–1905 ve „východní Indii“,
v r. 1885 návštěva Mekky

Mekka (1888–1889)

Brieven van een wedono-pensioen
(1891–1892)

De Atjehers (1893–1894)

Verspreide geschriften (1923–1927)

Islamologie jako moderní věda

Ignác Goldziher (1850–1921)

Rakousko-uherský židovský
islamolog a filolog

cesta po Blízkém východě 1873–1874
přednáší na al-Azhar

*Beiträge zur Geschichte
der Sprachgelehrsamkeit bei den
Arabern (1871–1873)*

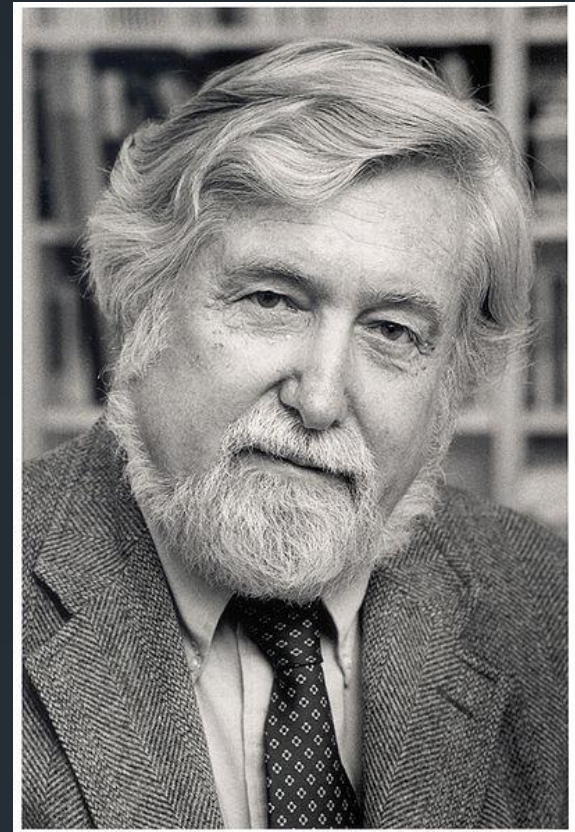
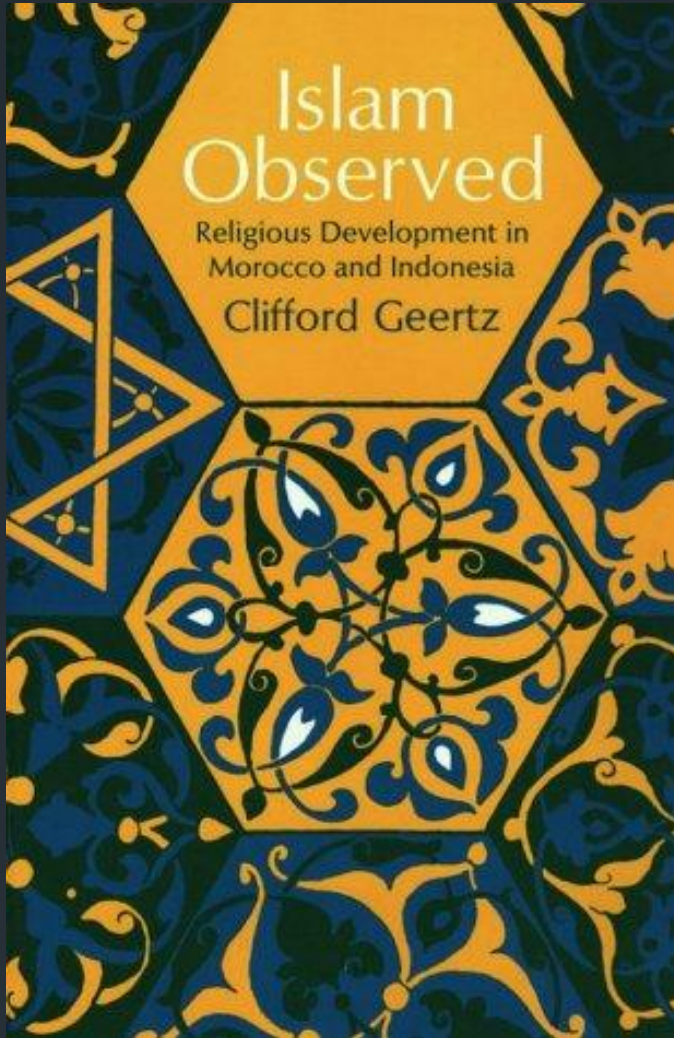
*Der Mythos bei den Hebräern und
seine geschichtliche Entwicklung (1876)*

Muhammedanische Studien (1889–1890)

Abhandlungen zur arabischen Philologie (1896–1899)

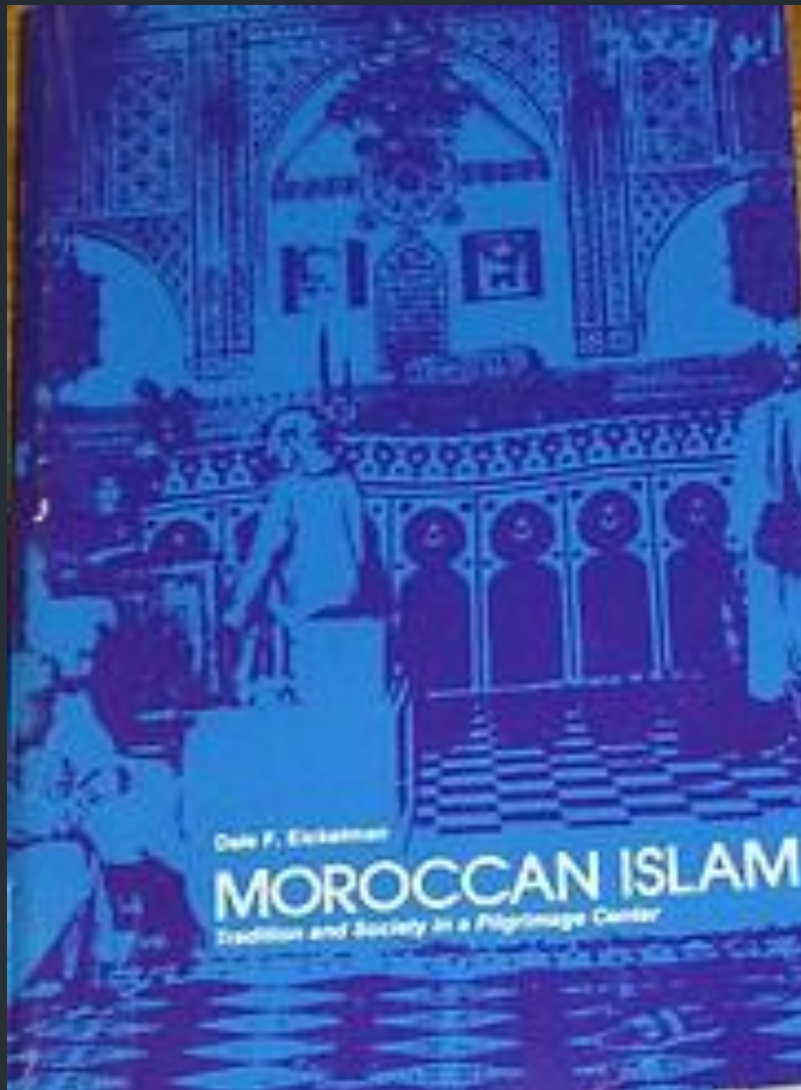
Islām a antropologie

- Clifford Geertz

Islam Observed: Religious Development in Morocco and Indonesia (1968)

Islām a antropologie

- Dale F. Eickelman

Moroccan Islam: Tradition and Society in a Pilgrimage Center (1976)

Islām a antropologie

KNOWLEDGE AND POWER
IN MOROCCO

*The Education of a
Twentieth-Century Notable*

DALE F. EICKELMAN

The Middle East and
Central Asia
An Anthropological Approach
FOURTH EDITION

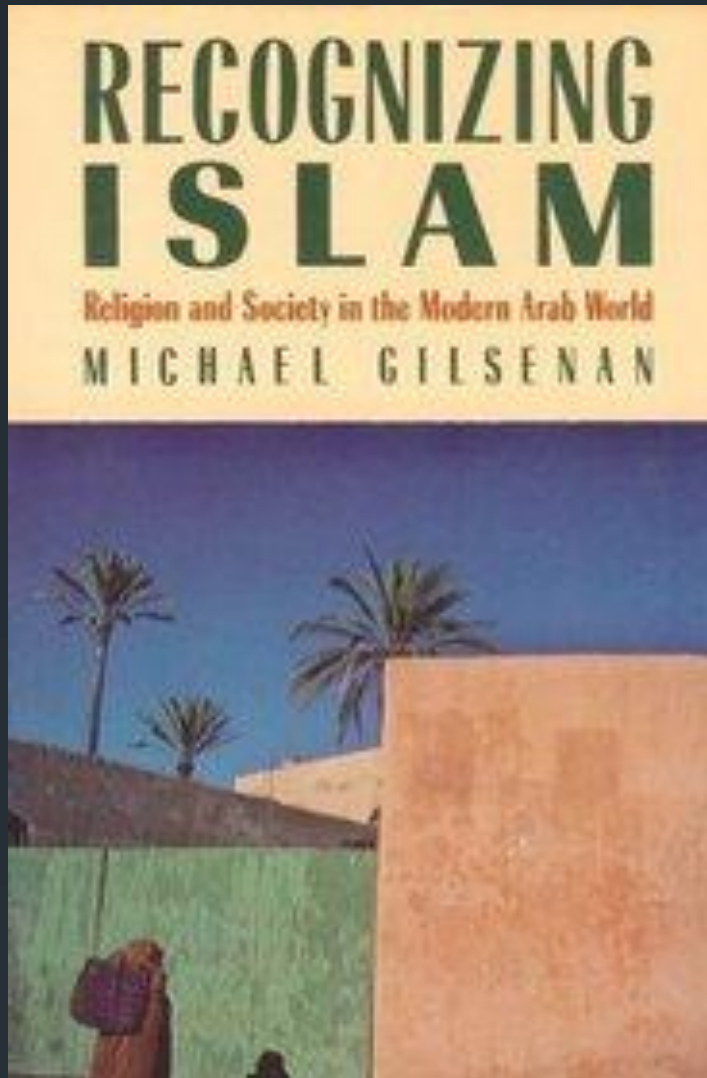
Dale F. Eickelman

Muslim Politics

WITH A NEW PREFACE BY THE AUTHORS Dale F. Eickelman
and James Piscatori

Islām a antropologie

- Michael Gilson

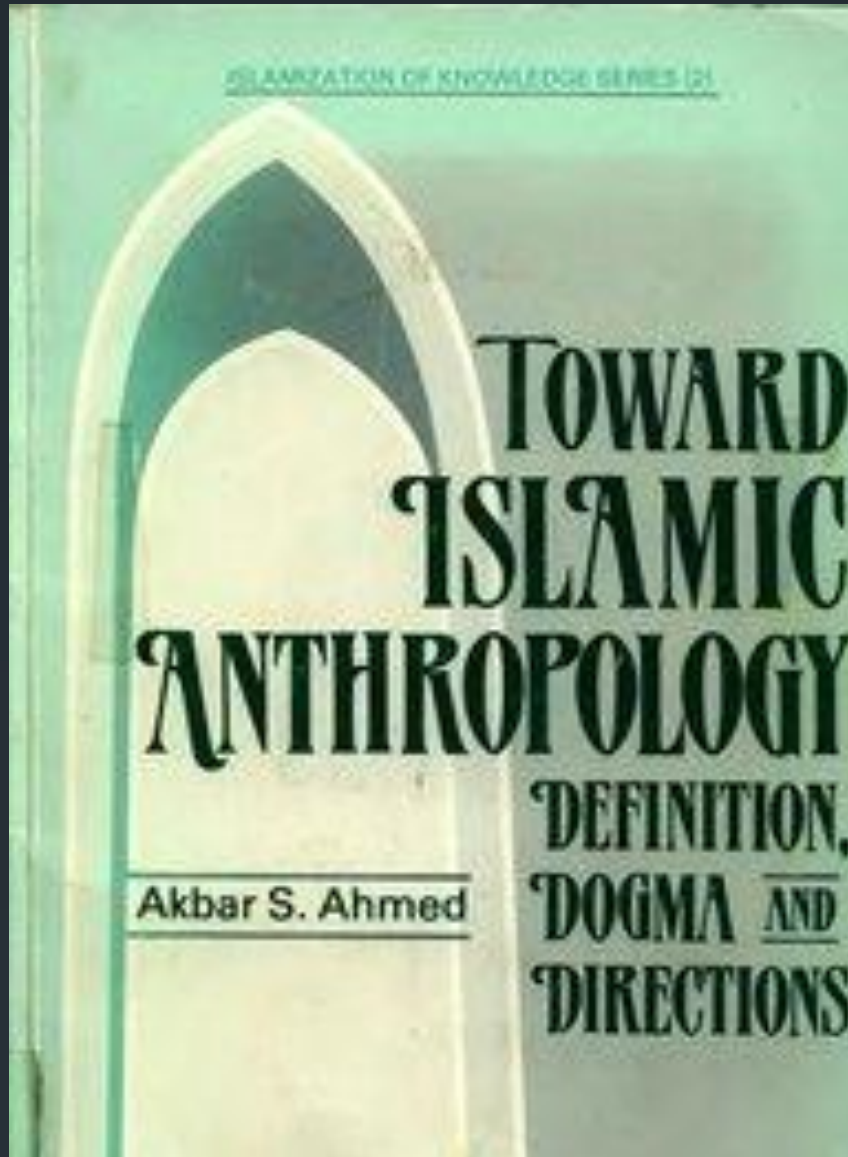
Recognizing Islam: Religion and Society in the Modern Middle East (1983)

Islām a antropologie

- EL-ZEIN, Abdūl Ḥamid, „Beyond Ideology and Theology: The Search for the Anthropology of Islam”, *Annual Review of Anthropology*, vol. 6 (1977), pp. 227-254.
- ASAD, Ṭalāl, *The Idea of an Anthropology of Islam*, Washington, Center for Contemporary Arab Studies – Georgetown University, 1986.
- LUKENS-BULL, Ronald A., „Between Text and Practice: Considerations in the Anthropological Study of Islam”, *Marburg Journal of Religion*, vol. 4 no. 2 (December 1999), pp. 1-24.

Islāmska antropologie?

- Akbar S. Ahmed

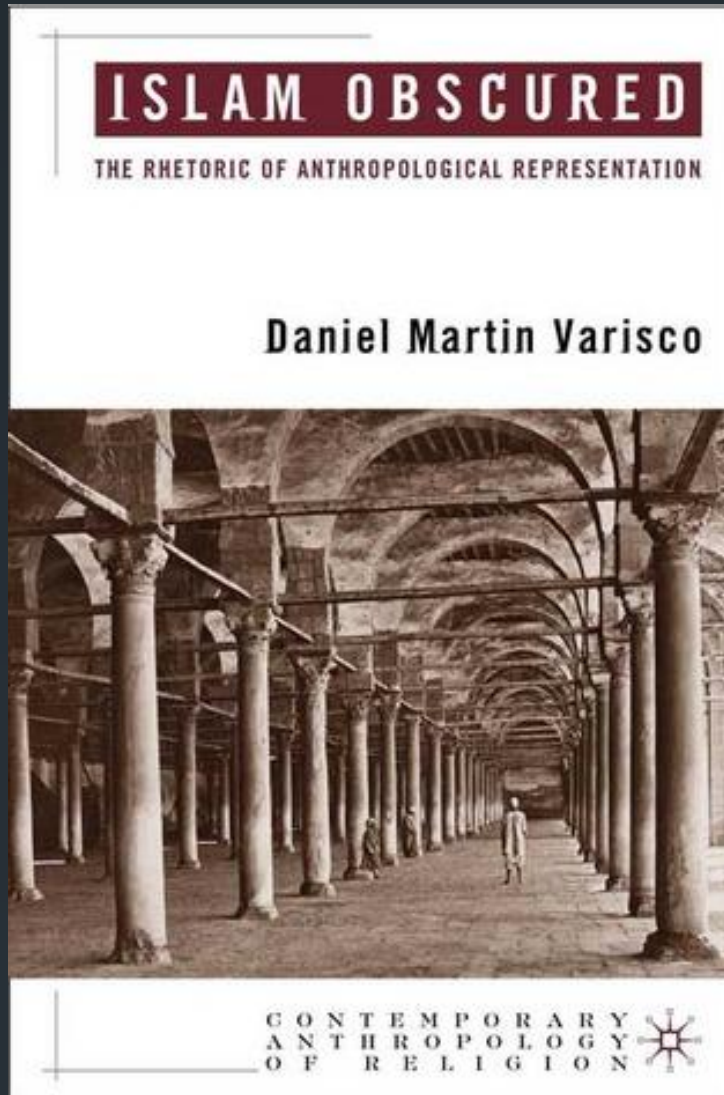
*Toward Islamic Anthropology
Definition, Dogma and
Directions (1986)*

Islāmska antropologie?

- Projekt islamizace sociálních věd (sociologie, antropologie, historie, atd.)
- International Institute of Islamic Thought (1982)
Akbar S. Ahmed, Isma'il R. al-Faruqi, Ilyas Ba-Yunus
- *American Journal of Islamic Social Sciences* (1985-)
- Kritika:
TAPPER, Richard, " 'Islamic Anthropology' and the 'Anthropology of Islam' ", *Anthropological Quarterly*, vol. 68 no. 3, (July 1995), pp. 185-193.

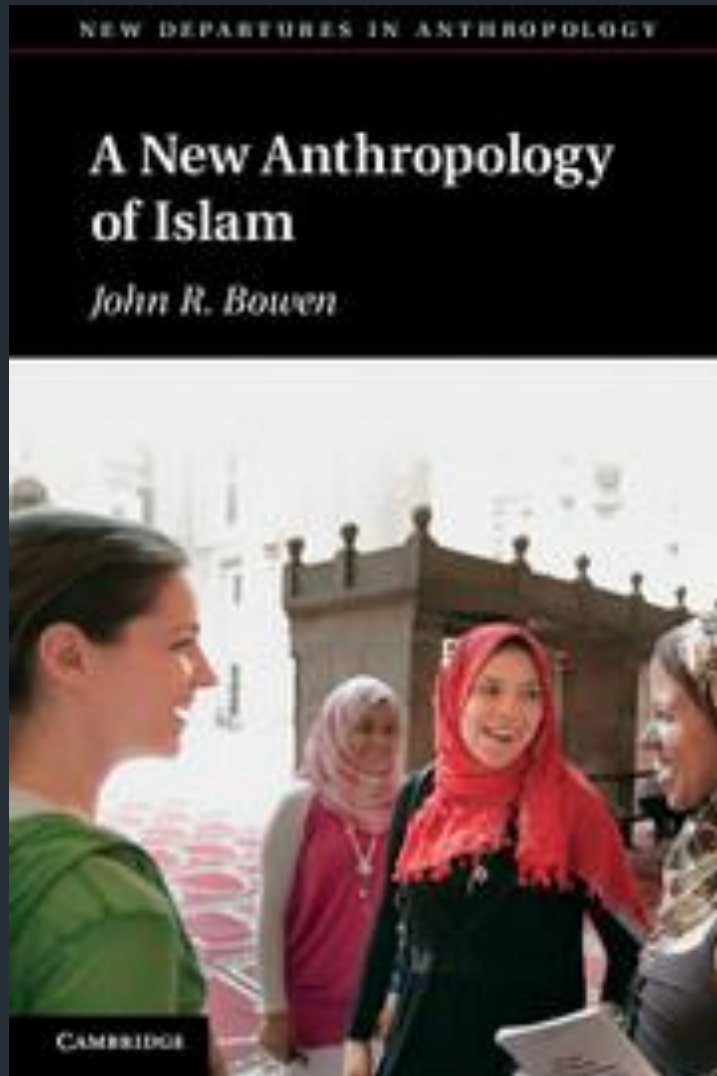
Antropologie islāmu

- Daniel Martin Varisco

Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation
(2005)

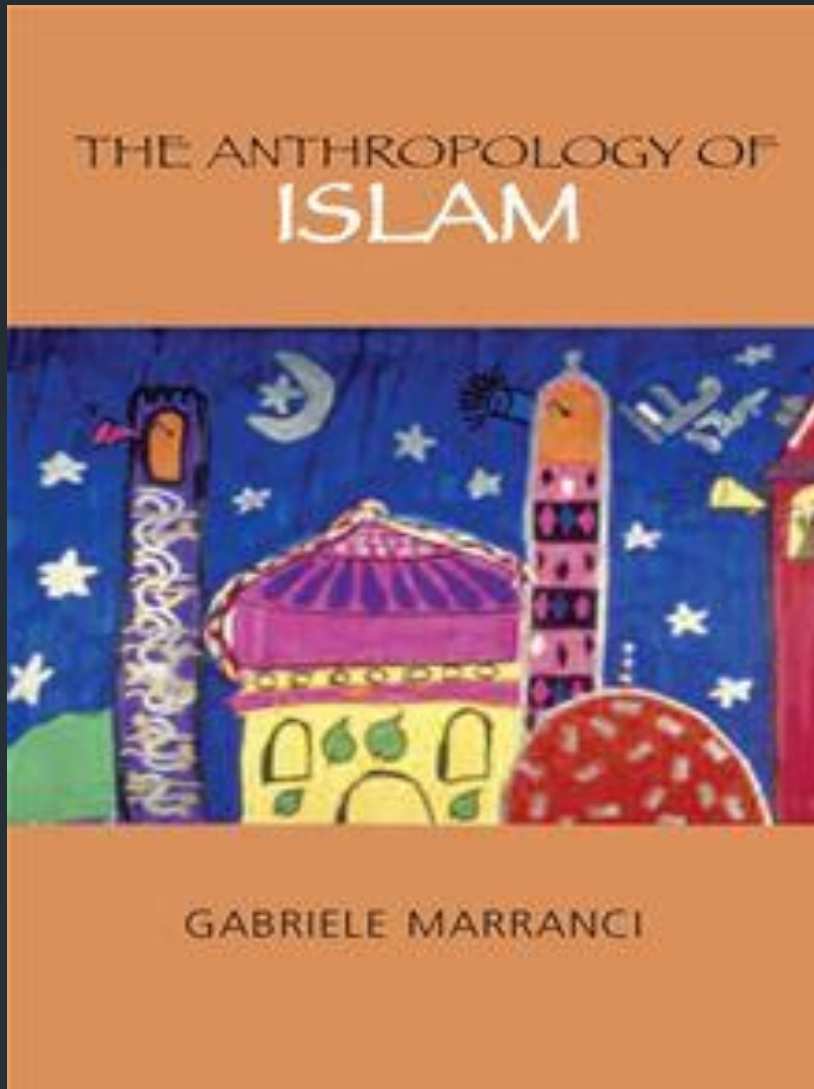
Antropologie islāmu

- John R. Bowen

A New Anthropology of Islam
(2012)

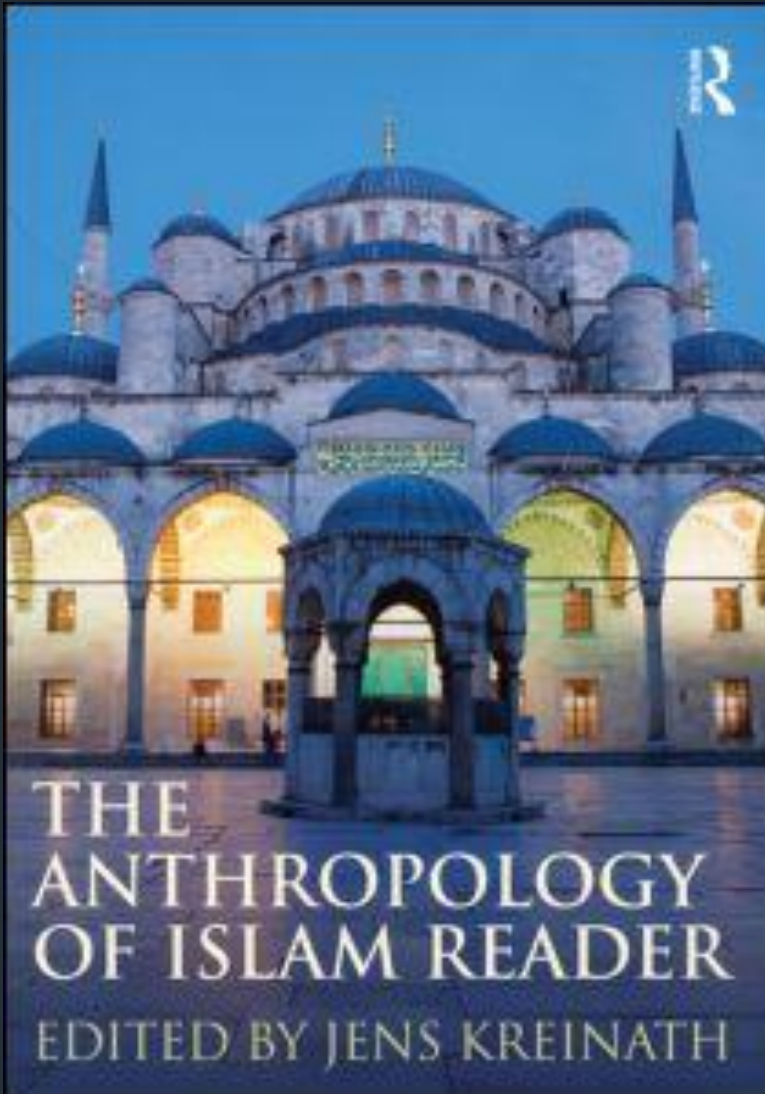
Antropologie islāmu

- Gabriele Marranci

The Anthropology of Islam
(2008)

Antropologie islāmu

- Jens Kreinath

*The Anthropology of Islam
Reader (2011)*

Antropologie islámu

- Další důležité texty:

EICKELMAN, Dale F., *Middle East: An Anthropological Approach*, Englewood Cliffs, Prentice-Hall, 1981.

OSELLA, Filippo & SOARES, Benjamin (eds.), *Islam, Politics, Anthropology*, Chichester – London, Wiley-Blackwell – Royal Anthropological Institute, 2010.

SCHIELKE, Samuli, *Second Thoughts about the Anthropology of Islam, or How to Make Sense of Grand Schemes in Everyday Life*, Berlin, Zentrum Moderner Orient Working Papers, 2010.

SCUPIN, Raymond, "The Anthropology of Islam as 'Applied Anthropology' ", *Reviews in Anthropology*, vol. 32 (2003), pp. 141-158.

Antropologie islámu - závěry

- Proces formování samostatné kategorie / samostatného oboru / pod-oboru
- Učebnice (Marranci 2008), čítanka (Kreinath 2011), samostatné kurzy, semináře, workshopy a konference

